

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ljubljani svitli naš cesar pridejo zopet na Slovensko.

Kakor so lani svitli naš cesar obiskali tudi slovenske kraje na Koroškem, Goriškem in v Primorji, tako osrečijo letos Slovence s svojo preuzvišeno navzočnostjo na Štajerskem in Kranjskem. Dnevi so uže določeni in objavljeni. Povsod se toraj Slovenci zamorejo primerno in dostojno pripravljati.

Uže večkrat so preuzvišeni vladarji iz hiše habsburške obiskali slovenske pokrajine, pa nobenokrat niso Slovenci dobili takšne prilike kot dobro zastopan narod stopiti pred cesarja, kakor sedaj. V prvej vrsti za velevažni korak naprej gre vsa čast in hvala krepkim Slovincem kranjskim. Ti so iz kmetov uže prodrli v mesta in tukaj nemškutarje in nemčurje potisnoli v zasluženi kot. Bela Ljubljana, središče in srce Slovenstva, ima 30 Slovencev v mestnem zastopu, a nobenega Nemca. Slovenski župan pozdravi cesarja v belej Ljubljani. To dela čast in veselje vsem Slovincem.

To pa ni vse! Bela Ljubljana se na prihod cesarjev še tem radostneje pripravlja, ker jej bode dano, tudi deželni odbor in deželni zbor narodno-slovenski v svojem ozidji videti in cesarja pričakovati. Kajti še ta mesec se razpusti nemčurski, nemškutarski deželni zbor. Nove volitve podajo kranjskemu deželnemu zboru narodno, slovensko večino nazaj. V imenu slovenske Kranjske bodo Slovenci pozdravljali cesarja. To še ni bilo, kar svet stoji.

Menje srečni smo štajerski Slovenci. Priklenjeni večini nemških prebivalcev moramo uže nazaj stopiti pred Nemci. V deželnem odboru je naš poslanec g. Herman edini, ki nas tam zastopa.

Mest imamo več na slovenskem Štajerskem pa v vseh prevlada Nemec ali nemškutar. Celje in Bistrica imata nemškega župana Nekermana in Formacherja, Maribor, Ptuj, Slov. Gradec pa nemškutarje: Duhača, Rodoška, Tomška.

Če smo toraj tukaj morebiti čisto nemško dobo uže prestali, moti nas vendar še nemškutarska bersa. Vrh tega ob celej cesarjevej poti pri nas narodnega trga ni nobenega. Vendar vse te še nepremagane sitnobe nas ne morejo in ne smejo plašiti. Storimo, kolikor in kakor moremo. No, in nekaj smo uže storili.

Najprvle je III. občni zbor Slovenskega društva v Šoštanji štajerske Slovence pozival, da se na dostojni sprejem svitlega cesarja pripravljajo.

V Mariboru, Celji, Ptuji, Ljutomeru, Ormoži, Rogaci, Slov. Gradci itd. so uplivni gospodje uže naprošeni, da vzamejo reč v roke. Tudi ni dvomiti, da še duhovne in svetne oblasti eno drugo zaukažejo. Zato hočemo le nekoliko nasvetov ponuditi na izbiro.

Dne 9. julija t. l. pridejo svitli cesar v Radgono. Slovincem ljutomerskega in gornje-radgonskega kaže tje iti cesarja pozdravljat. Kaj lepo bilo bi, ko bi vrli tamošnji kmetje zajahali svoje krasne konje in kakor l. 1853. v Mariboru tudi v Radgoni se prikazali v številnej trumi z bojami in zastavami okinčanih jezdecev, t. j. napravili lep banderij. Ni dvomiti, da je to zopet mogoče in bi služilo tamošnjim Slovincem v veliko čast.

Dne 9. julija ob 5. uri prilično pridejo svitli cesar med Spielfeldom in št. Iljem prvič na slovensko zemljo. V tem trenutku bi kazalo, da zazvonijo povsod zvonovi in zagromijo možnarji, ob železnici pa zadonijo krepki živjoklici.

Cesar se bodo, kakor lani na Moravskem, povsod po malem vozili; bržčas pri vsakej štaciji saj na stopnice izstopili iz vagona. Zato kaže, da se pri vsakej štaciji zbere ljudstvo z duhovniki in župani in pozdravi blagega vladarja.

Za dostojno okinčanje štacije, bližnjih hiš, za zastave, za strelbo se pa mora vse o pravem času skrbeti.

Tako pozdravljanje se naj priredi ob celej

južnej železnici, koder se bodo cesar vozili. Iz Slov. Gradca, iz Savinjske in Šaleške doline poročajo, da nameravajo tudi tam na konjih z banderijem iti v Celje. Izvrstno!

Svitli cesar prenočijo v Slatini. Tam kaže, da se pevci zberejo in cesarju zapojejo podoknico, kakor so to storili lani primorski Slovenci pred gradom Miramar v najvišjo zadovoljnost in pohvalo od cesarja, cesarice, cesarjeviča itd.

Slovenci se imamo zraven Bogu in narodnim možem najbolje zahvaliti cesarskej rodbini habsburškej, da še smo. Pod drugo dinastijo bi bili uže ponemčeni. Zlasti pa smo napredovali pod svitlim cesarjem Francem Jožefom. Postali smo vsem drugim enakopraven narod v Avstriji. Vrh tega so naše cerkve, naše šole, naši nesrečnejši dobili mnogo dobrot od sedanjega cesarja. Zato se spodobi, da ga hvaležno, navdušeno sprejmemo in mu javno pokažemo svojo najponižnejšo zahvalo in najzvestejšo udanost.

Desterniški.

Zakaj nemški liberalci cesarja Jožefa častijo.

Binkoštni praznike zbobnjajo tudi ptujski liberalci in nemškutarji kolikor mogoče ljudij, da počastijo cesarja Jožefa in mu postavijo spomenik. Vabijo tudi Slovence, posebno kmete k svečanosti. To nam daje dolžnost javno rešiti vprašanje, zakaj nemški liberalci nikder drugod na Štajerskem, kakor ravno v Mariboru, Celji in Ptuji naenkrat za uže pred blizu 100 leti pokopanega cesarja Jožefa toliko gorijo?

Uzroki so deloma zgodovinski, zvečinoma pa politični.

Cesar Jožef vladaril je po Mariji Tereziji 20 let. On ni bil avstrijski, ampak nemški cesar. Pri nas je bil samo ogerski, česki itd. kralj, štajerskih vojvoda, se pa sploh obnašal kakor nemški cesar. Zato je pravice deželam hotel odpraviti in sploh vse ponemčiti ter nemško cesarstvo iz nova povečati, in ukrepiti. Ali to mu je spodletelo. Na Ogorskem je začelo hudo vreti in bogato Belgijo je zgubil, ker so se prebivalci spuntali. Bil je prisiljen preklicati svoje ukaze. Naše dežele, naši narodi niso hoteli se dati ponemčiti in so od tiste dobe skušali popolnem odtrgati se od nemško-rimskega cesarstva. To se je tudi polagoma res zgodilo. L. 1804 je cesar Franc se proglasil za prvega avstrijskega cesarja. L. 1848 so liberalni nemški puntarji škilili v nemški Frankfurt pa l. 1866 je Avstrija bila od Nemčije popolnem izločena in l. 1870 nastalo je novo nemško cesarstvo pod prajzovskim kraljem in njegovim Bismarkom. Namere cesarja Jožefa gledé na nemško cesarstvo so toraj v 100 letih popolnem zastarele.

Mi nimamo v nemškem „Reichu“ ničesar iskati, mi imamo svojega avstrijskega cesarja. Avstrija je za se cesarstvo, kder ne gre, da bi eden jezik vse druge zatiroval. Vsi narodi, vsi jeziki so sedaj enakopravni. Vsem se morajo narodne pravice privoščiti, da bodo vsi zadovoljni in srečni državljani pod milim žezlom avstrijskega, od vseh narodov ljubljeneega cesarja Franca Jožefa.

Ali to nemškim liberalcem v glavo ne gre. Dvajset let so smeli gospodariti in nemčiti pa ni šlo, čeravno so z Magyari se pogodili in Avstrijo razklali na dvoje. Pri zadnjih volitvah so propali in cesar so pozvali ministre, ki ne uganjajo več samo nemške politike, ampak postopajo kot avstrijski politikarji, ter si prizadevajo ne samo Nemcem, ampak tudi Slovanom, t.j. Čehom, Slovincem, Poljakom, Rusincem, Hrvatom pomagati do narodnih pravic. Nemškim konservativcem je to prav; nemškim liberalcem pa ne. Ti se strastno upirajo. V svojej obupnosti, ker nič ne opravijo, so uže tako neumni, da nekateri celo v nemški „Reich“ škilijo, Bismarka na pomoč kličejo in tukaj pri nas delajo za nemštvo.

Ker je pa takšno delovanje vendar časih nevarno ter bi kakšnega kričača lahko kot veleizdajalca v luknjo spravilo, zato si skušajo pomagati s svečanostmi in shodi, ki so na videž nedolžni in postavno še ne prepovedani. No, in kedar so skupaj, tedaj pa gorijo, govorijo, pojejo in pijeje za nemštvo. Časih so tako drzni, da razobešajo puntarske nemške zastave; črno-rudeče-žolte. Zgodi se tudi, da marsikateri neprevidnež preveč izpove, kakor nedavno na Dunaji dijak Pernstorfer, ki je nemškemu cesarju in Bismarku napival, a našo cesarsko rodbino žalil in dobil na 2 meseca sedeža v luknji.

Takšna na videž nedolžna igrača so cesar Jožefove svečanosti. One se nemškim liberalcem le priložnosti, da svoje neumne politične sanjarije leži med svet spravljajo, in zoper sedanjo ministerstvo ropotajo, sami sebe tolažijo z ozir in pozivljanjem na nemškega cesarja Jožefa. Ali še nekaj jih pri teh svečanostih navdušuje. Cesar Jožef je namreč freimaurerjem dal svobodno shajati se, kar je bilo poprej in poznej prepovedano.

Tudi časnikarjem je dal svobodo pisati, kar so hoteli, zlasti zoper duhovenstvo, menihe, sv. Cerkvo. Naposled je še cesar Jožef veliko samostanov zatrl, menihov razgnal, božja pota prepovedal itd. sploh marsikaj sv. Cerkvi neprijetnega ukazal. To pa so po mislih liberalcev silno velike zasluge, gotovo 100krat večje od onih za kmete, katerim je tlako in raboto polajšal, kajti odpravil nje ni popolnem. Spomin v neprimolike zoper sv. Cerkvo, na freimaurersko in tiskovno svobodo, na nemškovalne namere

cesarja Jožefa, to navdušuje še zdaj naše nemške liberalce.

Zato smo v Mariboru in Celji slišali udrihati po duhovenstvu in hvalisati nemštvo, gledali smo povsod kako so cesarske zastave se morale skrivati pred puntarskimi. Zato tudi v Ptuji drugače ne bo. Tudi tam se bode šopirila freimaurersko-liberalno-nemška predrznost in žalila verno, avstrijansko-domoljubno slovensko ljudstvo.

S svojim navidežnim hvalisanjem cesar Jožefove politike, grajali bodo sedanjo narodom in Cerkvi pravično vlado. Zato pamislino, da ne more nihče zraven biti od Slovencev, kateri avstrijskega cesarja više ljubi, kakor nemškega, ter svoj slovenski dom in sv. Cerkvo spoštuje. Od Slovencev zamorejo le takšni zraven biti, kakoršen je po nemških novinah poznani doktor Hinterič. Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kako je cepiti drevesa za skorjo.

Sedaj je čas cepiti samorašče ali pa iz lesa v boljšo zemljo presajene divjake. Navadno se taka drevesa cepijo po načinu, kakor so nas starejši ljudje učili. Drevo se namreč po sredi prekolje in v ta precep ali sklad vtaknejo se žlahtni cepiči. Kdor tako cepi, sicer prav stori, kajti je bolje, da se divjaki vže kakorkoli požlahtnijo, nego, da bi tako ostali.

Vendar se pa drevo pri cepljenju v sklad silno rani, kajti vsekaj se mu rane jako globoke. Zato začne drevo, katero se je precepilo, posebno ako se ni prijelo, po sredi črneti in trohneti, in če ga hočeš drugo leto zopet cepiti, moraš ga jako nizko odrezati, preden ti je les svež in zdrav. Dostikrat se pa tudi zgodi, da tako velike rane drevo popolnem ukončajo.

Pri vsem tem je cepljenje v sklad jako težavno. Treba je močnega noža, zagozd in drugih priprav, da je mogoče drevo preklati in cepiče lepo vanj spraviti.

Glavno načelo pri vseh načinih cepljenja pa je: manjša ko je rana, tem lepše in hitreje zaraste. Zato bi bilo svetovati, da bi se opustilo cepljenje v precep, ter bi se mesto njega cepilo rajše za skorjo.

Cepljenje za skorjo se že zato priporoča, ker se leži hitreje in ročneje opravlja, drevo se ne rani tako hudo, ter se tudi rajše prime in popred zaraste.

Ako misliš cepiti za skorjo, odžagaj drevo ravno tako, kakor če cepiš v sklad; z nožem pa divjaka na vrhu nekoliko ogladi.

Cepič se vreže na sedlo, najpopred navpik proti strženu, potem pa poševno proti koncu. Rez na cepiči bodi 3—4 cm. dolga. Zunaj ob

krajev se zgornja rujava skornja nekoliko odstrani.

Tako pripravljeni cepiči, se porinejo za skorjo, katera se na enem ali dveh mestih, kakor je divjak debel, od zgoraj navzdoli do lesa prereže. Rane, koder ležé cepici, se zamažejo z voskom, na kar se ovije s papirjem in z vrvice prav trdno poveže. Sedaj se tudi divjak na vrhu prav pazljivo z voskom zamaže.

Cepičem se pusté le 2 ali 3 oke, nikdar več. Čisto napačno je toraj cele šibe vtikati v divjak. Tak cepič poganja, oko se prime, na vseh očesih, in navadno vse mladike ostanejo slabe in tanke, ker prvo leto pomanjkuje še živeža za toliko ok. Če pa cepič le na enem ali dveh očesih poganja, so te mladike toliko krepkeje in lepše.

Da si toraj nimamo nič proti temu, če kdo noče opustiti stare navade ter rajši cepi v precep, tako bi vendar svetovali, da bi vsak vsaj poskusil tudi za skorjo cepiti.

Če mu ta način ne bode dopadal, bodi mu, naj toraj tudi še zanaprej drevesa kolje. Lahko pa vsakega zagotovim, da mu, ako cepi za skorjo, ne izostane drevo. Se ve da je gledati, da cepiči niso presuhi, da nimajo zgrbančene skorje, da so lepo in gladko vrezani, in kar je posebno imenitno, da se dovolj trdno poveže. Ta vez se drevesu, kedar so cepiči pet dolgih mladik pognali, odveže, papir pa se pusti.

Cepi se pa za skorjo, kedar je drevje že toliko muževno, da se skorja z lahka da odlupiti. Nič pa ne dé, ako so drevesa že listja pognala.

Najpopred bi se pač ljudje tega tako lahkega načina cepiti drevesa poprijeli, ako bi jim učitelji ali pa duhovniki to praktično pokazali.

Ljudje se trdno držé starih navad; opusté jih le takrat, ako se jim po skušnji kaže vidni uspeh. Zgodi se pa tudi, da marsikomu, če tudi skusi, prvokrat spodleti, večjidel zato, ker ni dobro umel, kar je bral, ter toraj tudi ni prav napravil; potem pa tudi zgubi vse veselje do takih novotarij.

Na nekaj moram še opozoriti. Povsod, kjer ogledujem cepljena drevesa, najdem, da se z največjo skrbjo vse postranske vejice porežejo. Ljudje mislijo, da bodo cepiči bolj rasli, ako jim veje po drevesu živeža ne jemljejo. Pa ravno narobe je. Kdor klesti brezo ali jelšo, pusti ji eno ali dve veji, ker iz skušnje ve, da se drugače drevo posuši. Ravno to velja tudi od sadnega drevja. Ako mu vse veje posekaš, tedaj sok v deblu preveč zastaja, ker nima duška, kar je dostikrat uzrok, da drevo hira ali se pa celo posuši. Če pa pustiš dve ali več tanjših vejic, tedaj sok bolje živo kroži po drevesu, drevo si bolje in pred opomore, in tudi cepiči se hitreje primejo in krepkeje zastoje.

Nikar torej drevesa, kateremu se je odrezal vrh, čisto oskubiti, temveč pustimo drobnejše vejice. Drugo spomlad se te veje odrežejo.

Fr. Praprotnik.

Pepel kaj izvrsten gnoj.

Pepel ima v sebi veliko kalija in apna. Zato je pepel izvrstno gnojivo. Treba ga le na pravem mestu, o pravem času in na pravi način rabiti.

Pri krompirju in sočivju pepel čudeže dela, slasti takrat, če se z njim po vrhu potroša. Na travnikih izčara iz zemlje mnogo lepe sočne detelje. Kjer prej ni bilo drugega nego pusto mahovje, tam zazeleni obilo nježne detelje, če se je s pepelom potrosilo.

Tudi rast korenja pospešuje, če se je setev ali pozneje o deževju na rastline potrosil. Vsled pepela preminejo škodljive listne uši in rastline veselo rastejo.

Da se pa pri potrošanju ne praši preveč, se mora pepel prej z vodo poškopiti in sicer tako, da se na zemljo položi plast pepela, ta potem zmerno s škropivnico poškopri in na to premeša.

Zopet se nasuje druga plast pepela. poškopri in pomeša in tako dalje.

V 24 urah se more pepel na 4 metre daleč z lopato metati in jeden človek ga more v 4—5 urah na 20 metričnih centov razlučati brez vse nadlege, nevarnosti, umazbe ali zgube na pepelu vsled prevelikega razprašanja.

Dobro je tudi gnojno sol s pepelom pomešati in nekoliko časa ležati pustiti. Ta zmes se potem raztrosi z najboljšim vspehom. Vendar pa se pepel predolgo poprej, nego se raztroša ne sme škropiti, sicer gre moč negašene apna v njem za pognojitev v zgubo.

Drobnjak ali šnitleh se mora vsako drugo ali vsaj tretje leto razdeliti in presaditi.

Drobnjak ljubi ne pretežno pa mastno, vendar ne na novo pognojeno zemljo in tako lego, da v poletnih mesecih vroči žarki opoldnevnega solnca ne morejo ravno do njega.

Dobro sredstvo, da začne bujno in krepko rasti, so saje, s katerimi se rano spomladi potrosi ali pa tudi z izkuhanimi kavinimi ostanke. Da je po leti vedno črstej, nježen drobnjak pri rokah, se mora tik zemlje porezati, z napol strohneto gnojno prstjo pokriti in pridno zamakati. Dobro je več šopkov ga rediti, da se s porezovanjem more menjati, ker drobnjak kmalu moč zgubi, če se prepogosto in močno porezava.

Zoper repne bolhe in listne uši so saje dober pomoček. Saje se po zimi nabirajo po dimnikih in pečnih ceveh. Debelejši kosi saj se morajo zribati in potem hranjevati. Brž ko pozneje v spomladi bolhe in uši razne rastline

napadejo, se morajo te z sajami pridno potrošati. Mrčesovje kmalo po potrošanju nekam spremine tako, da je le redkokdaj drugič potrošati treba. Neskušenci se bodo morda bali, da bi saje rastlinsko listje ne pokončale, vendar se pa tega ni treba bati. Celo dinjam in kumaram saje ne škodijo, kamoli drugim bolj trdnim rastlinam. Ta pomoček sicer ni nov, pa še vsakokrat se je dobro obnesel, kolikorkrat se je prav rabil.

Ogersko vino ponujajo številni mešetarji po vseh mestih in kotih štajerskih. Največ takšnih mešetarjev razposlali so ogerski veliki vinotržci v Budimpešti, zvečinoma Judi. Ponujajo pa vina v sodih in flaškah v določiljanje.

Konjerejsko društvo je g. Grahorniku v Ranzenbergu pri Pesnici izročilo lepega žrebca težkega noriškega plemena, v Ljutomer pa postavilo mladega žrebca angleškega na pol čistega plemena.

Sejmi 16. maja Vojnik, Pilštanj, Bizelsko, 17. maja sv. Helena, sv. Marjeta na Pesnici, 21. maja sv. Jurij ob južnej železnici, 22. maja Loka, Olimije, Radgona.

Dopisi.

Iz Ptuj. (Cesar Jožefova svečanost meri zoper Slovence). Binkoštni pondeljek se ima vršiti v našem mestu svečanost, katero „Nemci“ imenujejo „Enthüllung des Kaiser-Josef-Denkmal.“ Mi bi o tej slavnosti molčali, ko bi ne bila proti nam Slovencem obrnena. Mi nismo proti temu, da bi Nemci tistih mož, ki so jim kaj koristili, ne bi smeli slaviti, kajti vsak narod mora slaviti može, kateri so tega vredni. Ali kakor iz celega programa te slavnosti razvidimo, je sama demonstracija proti ne nemškemu narodu in tukaj Slovenskemu. Mi bi le radi vedeli, zakaj pravi Nemci na Gornjem Štajerskem, Tirolskem in drugod ne stavijo cesarju Jožefu spomenikov? Naši „nemci“ le hočejo pokazati svetu, da je Ptuj „nemško“ mesto, da so njega prebivalci „Nemci“ in Bog vé kaj je še vse nemško. — Za to slavnost pa lovijo naši nemčurji tudi kmete, katerih pa ne vjamejo mnogo na limance. Res je, da je marsikdo hvaležen, posebno pa naš kmet, če se more zastonj najesti in napiti, kajti čujemo, da se je v nekej tukajšnji gostilnici naročilo mnogo jedil in pijač, katere bodo na stroške nekih lampačev dobivali kmetje zastonj, da, še celo smodke bodo zastonj pušili. Par lačnih ljudi že dobijo, toda pošten kmet ne gre v tako družino, kjer se njegov jezik zasmehuje. Tudi se govori, da bode nekdo slovenski „gučal.“ Pa menda ne naš dr. Hanzl, o kojem sem nekaj časa čital, da ga je nek komij pred letom zavoljo prav neke grde stvari tožil (povedati

bi bilo „gnüs“) pa da se še ni opravičil. Tudi se trdi, da se bode te bodikaj slavnosti vdeležilo tukajšnje vojaško veteransko društvo, kojega pokrovitelj je slavni vojskovodja Albreht. Mi ne moremo razumeti, da se drzne to društvo takih slavnostij vdeleževati, katere so tudi nekako proti Avstriji obrnene. Naj se vdeleži, ali Slovenci bodo tudi vedeli, kaj imajo v tem slučaju storiti. Zavoljo takega brezpačetnega sklepa tega društva je njega načelnik svoje častno mestno popustil in tudi nekaj družih pametnih odbornikov je izstopilo. — Trdi se tudi, da bode več ptujskih „jungfrauen“ belo oblečenih. Za te pač naših nemčurjev ne zavidamo. — Mi Ptujčanom vse to veselje privoščimo, toda samo nas Slovence naj v miru pustijo.

Dostavek uredništva: Tiste slovenske gladovnjake pa in lačenbergerje, ki bodo šli v Ptuj k cesar-Jozefovej svečanosti žret in pit in kadit ter nemčurjskih kostij glodat, te pa prosimo nam naznaniti, da jih denemo v črne bukve.

Z Dobrne. (Kmet. podružnica) je 22. p. m. obhajala svoj četrti letošnji zbor. Pri tej priložnosti je g. oskrbnik Kraner najprvleje omenjal cepljenje trsa. Nad koreninami se namreč zemlja odrahlja, trs se obreže in deblo razkolje, v razpoklino se vloži trta kot cepič prirezana ter se opravlja vse, kakor pri drevesu, kedar ga cepimo „v sklad“. To se zagrebe tako, da se samo cepiči iznad zemlje vidijo. Sledeče leto trto pogrobaj. Isti gospod je potem razlagal, kako se naj napravlja trsovnica, (temu nemec pravi: rebšule). Z dovoljenjem svojega gospodarja — Bog plačaj! — je govornik bil prinesel seboj veliko število živice ali rozeg od trte, izabela imenovane; to je pričujočim vinorejcem razdelil z opombo, da si jo naj vcepijo v brajde, ker v vinograd med ostalo trsje izabela itak ne kaže. Na sadno drevje predsedši, razkazoval je cepljenje „za kožo“, kar se naj opravlja v dobi, ko je drevo v mezgi. Ker se pa cepiči morajo oskrbeti že meseca februarja, za tega voljo je sam prinesel snopič o pravem času narezanih šibic, da jih porazdeli med sadjerejce, katerim bi manjkalo primernege lesa. Pred razhodom smo še občudovali košato rastlino, katerej pravijo „turška detelja“ ali „petelinovi grebenčki“ ali „esparseta“ ali „onobrychis sativa.“ Ta detelja prospeva tako naglo, da jo po 4krat na leto zamoreš kositi; raste na slabem zemljišči in je prav dobra krma ali piča, živina jo ima zelo rada. Ko je 24 ur prebila v gnojnici, se naj poseje jako na redko, ker se močno razraste. Rastlina je mnogoletna, vsled česa se celo „večna detelja“ imenuje. Tudi semena, katero se je moralo ob času zorenja z omenjene trave osmukati, dobili so poslušalci. — Ne dá se tajiti, da se po opisanem načinu povspešuje napredek v kmetijskih zadevah, ker poslušalec slišane nau-

ke zamore tako rekoč v roki seboj vzeti ter jih skoro nehoté še domačim ljudem, ki se zbo- rovanja niso vdeležili, priporočevati.

Iz Maribora. (Priprave na cesarjev prihod.) Slovenska poslanca g. dr. Radaj in g. J. Fluher sta v soboto ob 10. uri sklicala vse župane, vse načelnike krajnih šolskih svetov in cerkvene ključarje, da izvolijo več mož v deputacijo, katera bi naj svitlemu cesarju izrekla zahvalo za vse darove, katere so vladar naklonili cerkvam, šolam in srenjam po točah. povodnjih oškodovanim. Prišlo je 58 vrlih mož, a prišli bi skoraj vsi, pa nesramni nemčurji in liberalni potepuhi so jih mnogo odvrnoli, češ: „gehen Sie nicht zu diesen Windischen. Bleiben's weg!“ To je grdo. Poznamo jih po imenu, te lampače, ki uže dolgo po kakšnem „ordnu“ sline cedijo, pa iz sovraštva do Slovencev niso trpeli, da bi pri tej lepeji priliki potihnili dosedanje prepiranje. Zbrani so poslanca dr. Dominkuša izvolili za predsednika in dr. Radaj je slovenski razlagal pomen shoda; pripravljen pa je bil v dokaz spravedljivosti nemški spregovoriti, ko bi nemškutarji tudi bili prišli. Navzoči so radostno pritrdili nasvetom dr. Radaja. Izvoljeni v deputacijo so zvečinoma priletni, mnogozaslужni poštenjaki: Franc Vajngerl od sv. Jakoba, Martin Lorber od št. Ilja, Janez Ornik iz Jarenine, Franc Dovnik iz Karčevine, Franc Robič starši iz Lembaha, Franz Divjak iz Frauheima in J. Pišek iz Hotinjevesi. G. dr. Radaj je to uže naznanil c. k. namestniji v Gradec in gre pozneje še sam tje. V Slov. Bistrici in sv. Lenartu skličeta pa obadva poslanca kmalu shod volilcev in poročata o delovanji deželnege zbora štajerskega; ob enem skličeta takrat še vse župane, cerkv. ključarje, da izvolijo tudi deputacijo k cesarju. Mariborskeje deputaciji bode voditelj k cesarju državni poslanec baron Goedel, onima dvema pa deželna poslanca. Če bode dovoljeno, izročijo ti možje podpisano zahvalnico — nemško-slovensko — svitlemu cesarju in blagodušnemu, očetovskemu dobrotniku.

Iz Celja. (Celjska okolica in njeni župan). Podpisani odborniki občine celjske okolice smo zvedeli, da je naš župan poslal visokemu državnemu zboru prošnjo, naj ostane šolska postava nespremenjena, naj bi se toraj otrokom ne smelo postavno dovoliti v 13. in 14. letu njihove starosti izstopiti iz šole, in naj šola ostane brezverna kakoršna je smela biti do zdaj. Vprašamo Vas, gospod Male, ali ste že pozabili, da smo pred 2 letoma soglasno sklenili pri javni seji občinskega zastopa prošnjo do Visokega državnega zbora: naj se šolsko obiskovanje skrajša na 6 let in naj bo šola zopet odločno postavljena na versko podlago? Ali ste že pozabili, da ste to soglasno prošnjo občinskega zastopa prvi podpisali tudi Vi?

Kdo Vas je pooblastil, našo občino v sramoto spravljati pred vsem svetom, ki bi vtegnil zdaj soditi, da je postala celjska okolica brezverna?! Podpisujte Vi, gospod župan, za sebe pisma, kakoršna hočete; v imenu občine niste imeli pravice, kaj takega pošiljati na Dunaj. V imenu naših občanov pozdravljamo toraj z velikim veseljem spremembo šolske postave ter izrekamo srčno zahvalo vsem gg. poslancem, kateri so za njo potegnili se in za njo glasovali.

France Lipovšek, Andrej Žnidar in Karol Šah,
občinski svetovalci;

Matevž Glinšek, Franc Ostrožnik, Valentin Zupanc, Franc Sorn, Franc Kodela, Matevž Vozu, Jernej Zupanc, Jožef Lednik, Anton Škorjanc, Martin Žnidar, Martin Vrečer, Jožef Kodela

občinski odborniki.

Izmed 17 odbornikov jih je podpisanih 15. Enake nezaupnice še nij lahko dobil kateri župan. — Pri tej priliki vprašamo gospode odbornike v celjski okolici, naj nam blagovolijo naznaniti, kako se pri ondašnji občini spolnuje sklep občinskega zastopa, ki se je lani meseca majnika storil, namreč, da se ima začemši s 1. januarjem t. l. vradovati v celjski občini v slovenskem jeziku. Ali se gosp. Male tudi za ta sklep nič ne briga?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sad brezverskih šol poskusiti morala je tudi naša cesarica. Mudečo v Badenu na Nemškem, so šolski paglavci s kamenjem zadevali. Badensko šolsko postavo so naši nemški liberalci l. 1869 za nas posneli. Hvala Bogu, da je sedaj prenačena. — Državni zbor je odložen do oktobra. Pred sklepom bila je sprejeta še brambovska postava; zanaprej mora biti najmanje 138000 vojakov brambovcev; nadalje sklenoli so naši poslanci proti liberalcem, da se železnica postavi od Herpelja do Trsta, od Siveriča v Knin in odtod kedaj v Bosno. Sprejela je večina tudi postavo zastran državnih obrtnijskih inšpektorjev, ki bodo mojstre in delavce nadzorovali, da se nobenemu krivica ne godi, kakor sedaj. Kajti liberalni in judovski fabrikanti in mojstri časih strašno delajo s pomočniki in delavci. Ti jim morajo za slabo plačilo veliko delati, za bolene, zdelane, postarane delavce pa se ne brigajo; še v nedeljo jim ne privoščijo miru. Tukaj so naši poslanci sklenoli pomagati. Naposled je še bilo sklenjeno, da se ima v Dalmaciji in Istriji poleg nemščine in italijanščine pri sodnih rabiti tudi hrvatski jezik, kar do sedaj ni bilo, čeravno so Hrvati v večini. Državni zbor je letos veliko delal in dognal in poslancem

radi privoščijo nekoliko miru. — Kranjski deželni zbor bo še ta mesec razpuščen. — Poljaci in Rusinci v Gališkem prizadevajo si na mirnem porazumeti se. To je močno želeti. — Hrvati nemilo čutijo magjarsko brezobzirnost. Mesto Zagreb hoče 4½ milijona goldinarjev na posodo vzeti, da postavi nekoliko kosarn in popravi vsled potresa oškodovana poslopja; toda magjarsko finančno ministerstvo tirja 900000 fl. pristojbine, čeravno je navada takšnim javnim posojilom pristojbine opuščati; tudi mestu Szegedinu se je prizaneslo, toda Zagrebu, Hrvatom Magjari tega ne privoščijo. To žali Hrvate jako hudo.

Vnanje države. Bismark je papežu dal ugoden odgovor na slednje pismo in katoličani nemški zopet upajo, da dobijo svoje škofo nazaj in zopet potrebnih mešnikov, katerih vže močno manjka, po 5 milj daleč lahko greš, pa ne najdeš v farovžih mešnikov, ker so mrtvi ali izgnani. Ljudje nimajo redne službe. — Francozi so sklenoli nepopoljšljive kaznovance ne več po kajhah rediti, ampak v južne kraje, otoke sredi morja itd. delat odpravljati. — Angleški bogatajilec Brandlaug je izvoljen za državnega poslanca, a drugi poslanci ne pustijo še v zbornico tega ajda, čeravno so se ministri sami za njega potegovali. — V severni Ameriki so razkačeni Irci napravili veliko zavezo proti Angležem in sedaj se poroča, da so tudi več ladij z dinamitom naloženih v morje spustili uničevati angleških trgovskih ladij. — Na Italijansko se je tudi nemški general Moltke podal za nemškim cesarjevičem, ki je uže tam. Obadva kaj marljivo ogledujeta laško vojaštvo. — Bolgarski knez je zapustil Atene, došel v Kotar in se mudi sedaj pri črnogorskem knezu v Cetinjah.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Siekovec.)

(Dalje.)

VI, Med patroni zoper kugo zavzema prvo mesto D. Marija, — mati božja. In to po vsej pravici, kajti skoz vsa stoletja se je skazovala prebižališče grešnikov, tolažnica žalostnih in pomoč kristijanov.

Ko je l. 590 kuga hudo razsajala v Rimu, nesli so Marijino podobo v procesiji po mestnih ulicah. in kuga je zdajci prenehala.

Od tistega časa je zahajalo verno ljudstvo najrajše k Mariji. Še den denešnji najdeš po mestnih trgih velikanske štatve, ki jih je postavilo ljudstvo Mariji v čast in zahvalo.

Za posebnega priprošnika v kugi velja že od starodavnih časov v naših krajih tudi sv. Boštijan mučenik.

V življenji tega svetnika beremo, da je l. 680 v Rimu prenehala kuga, ko so v cerkvi sv. Petra njemu na čast bili altar postavili. Tudi na slov. Štajerskem se nahaja več cerkev in kapel, ki so posvečene temu svetniku in skoraj ni cerkve, ki bi ne imela če ne altarja pa vsaj podobno sv. Boštjana.

Tudi sv. Rok, ki je bil sam okužen, je skoz vsa stoletja slovel kot mogočen priprošnik. V krajih, kjer so imeli jezuiti cerkve, so v kužnih boleznih radi na pomoč klicali sv. Ignacija in sv. Frančiška Ksaverijana.

Na Koroškem so častili semterje tudi sv. Rozalijo, ki pa je imela svoje častivce tudi pri nas, toda ne v tolikem številu, kakor sv. Jožef, rednik Jezusov.

Razun sv. Barbare, ki je slovela od nekdanj kot patroninja umirajočih, so naši predniki v dnevih britkosti častili še sv. Antona Padovanskega, sv. Lovrenca, sv. Martina in več drugih svetnikov. Si izprosiť srečno smrtno uro, častili so štajerski Slovenci tudi sv. tri kralje.

Še den današnji živi med ljudstvom spomin, kako so naši predniki hodili na božjo pot v Kolin ob Reni, kjer so pokopani ovi svetniki.

Posebno zaupanje so ljudje imeli tudi v nekatere molitve in svetinje. Med molitvami je najstarejša ta le: „Sveti Bog, sveti močni Bog, sveti in večni Bog, usmili se nas!“ Med svetinjami pa je bila najbolj razširjena Benediktova, semtertje je bil v navadi tudi Čakarjev križ.

Bilo bi misliti, da so za časa kuge vsi ljudje brez izjemka pobožno živeli in se pripravljali na smrt, ki jim je v vsakem trenutku pretela.

Pa temu ni bilo tako. Marsikteri je takrat le še bolj zdivjal. Misleč, da gotovo pogine, se ni brigal ne za božje, ne za človeške postave, ampak vdal se je razuzdanosti in pijančevanju. Ali ravno tako življenje je kugo le še hitreje privabilo in osobito žganjepivci so padali, kakor muhe, ki so se bile strupa narskale.

Hočemo sedaj, koliko bo mogoče naštetil leta, v katerih je kuga na slov. Štajerskem razsajala. Da te naloge ne bomo zamogli tako rešiti, kakor bi bilo želeti, je lahko razumljivo, ker nam manjkajo posebno za prva stoletja poročila in še tista, katerih imamo, niso vsikdar zanesljiva.

(Dalje prih.)

Smešnica 19. Nek orgljar igra novo in lastno pesem. Med petjem zagleda ženo, ki se brez nehanja joka. Igro dokončavši vpraša jo radoveden: „Zakaj si se jokala!“ Ona pa odgovori: „Vašo petje mi je ravno tak na uho prihajalo, kakor poslednje mukanje moje uboge krave, katera mi je pred tremi dnevi poginila in žalost me je premagala.“

Magdič.

Razne stvari.

(Slovenci v Ptuiji) so z ozirom na bližajoči se prihod svetlega cesarja odložili občni zbor Slovenskega društva, ki je bil namenjen za binkošne praznike. Sploh sedaj iz navedenega vzroka ne kaže taborja ali kaj podobnega sklicati. Občni zbor pa bode v Ptuiji še letos, a pozneje.

(Slovensko društvo) prosi še dotične gospode v Ljutomeru, Ptuiji in Brežicah za imenik tistih uradnikov, ki slovenščine niso zmožni. Od drugod so podatki že došli.

(Dve sto) Haložanov in Poljancev so ptujski nemčurji povabili žret in pit binkošne praznike, same odvisne viničarje in kočlarje in dolžnike ptujskim oderuhom. Poštena, neodvisna slovenska duša pa ne gre nemčurskih kostij glodat!

(Mariborska posojilnica) slovenska je imela do konca aprila 134.757 fl. 95 kr. dohodka in 132.851 fl. 12 kr. izdatkov, tedaj prometa 267.609 fl. 07 kr.

(V Ormoži) napravi društvo „Sloga“ dne 14. maja t. l. ob 5. uri popoldne v prostorih g. Žinka veliko svečanost v slavljenje združenja slovenskih pokrajin s cesarsko hišo Habsburško: Slavnostni govor, cesarska pesem, venec drugih pesem in zmes svira godba. Vstopnina neudom je 30 kr. za obitelji 50 kr.

(Za nemški šulferajn) je ptujski trgovec Teutschmann 50 fl. vrgel. Koliko je teh goldinarjev od Nemcev spečal? Menda jako malo!

(Ormoško in celjsko) učiteljsko društvo je zborovalo dnes, prvo v Velikey nedelji ter je dr. Žizek govoril o boleznih differitis, gosp. Strenkelj o cepljenji dreves, drugo v Celji, kder sta g. Gaberšek in Lopan o telovadstvu in naravoslovji razlagala.

(Mozirski krajni šol. svet) se pri srčno zahvaljuje za darilo, katero je dala Gornje-savinjska posojilnica in sicer lani in letos po 20 fl. za obleko vbogim učencem mozirske šole.

(Nova molitvena knjiga). Duhovni vrtec ali molitvenik za katoliško mladež s podukom za sv. birmo in s pesmarico za šolsko mladež je ravno kar izišla in se dobiva lepo trdo vezana iztis po 45 fl. pri knjigarji A. Novak-u v Mariboru. Več glej v Cerkvni prilogi. —

(Slov. posojilnica) v Celji ima 500 zadružnikov in se je pri zadnjem občnem zboru spremenila v društvo z neomejenim poroštvom, tako dobi več kredita.

(V Slivnici) pri Mariboru je vrli Vehovar zopet bil izvoljen v župana pa je butaro prosil drugemu naložiti. Bil je potem izvoljen g. Janez Komaver.

(Ptujski okrajni glavar) uže 4 mesece ni sklical k seji okrajnega šolskega sveta ormoškega. Postava zaukazuje mesečne seje.

(Iz Vuhreda) prestavljen je tamošnji načelnik železniške štacije.

(Ptujski župan) Rodoschegg pošilja kmetskim županom nemška vabila, naj se udeležijo 14. t. m. cesar Jožefove svečanosti v Ptui. Jaz sem pa vabilo poslal nazaj z dostavkom, da se ove svečanosti noben svoj slovenski rod in dom spoštuječi človek ne more in ne bode udeleževal.

Janez Vidovič, župan.

Loterijne številke:

V Gradci 5. maja 1883: 71, 50, 42, 46, 29.
Na Dunaji „ „ 38, 17, 75, 18, 48.

Prihodnje srečkanje: 19. maja 1883.

Oznanilo

zastran vlaganja prošenj za štipendije, katere je deželni odbor štajerski rapisal za kmetijsko deželno šolo v Grottenhofu blizu Gradca za prihodnje šolsko leto od 1. okt. 1883 naprej in ki znašajo deloma 120 fl. deloma 100 fl. se naj pogleda v štev. 17. „Slov. Gospodarja“.

Prošnje se vlagajo do 31. julija 1883 pri ravnateljstvu deželne kmetijske šole v Grottenhofu.

1—2

Služba organista v Reichenburgu je do 1. junija razpisana. Organist dobi 15 gld. na mesec in prosto stanovanje, zraven še prostranski zaslužek od konduktov itd., pa naj bi bil neoženjen in bi znal kako rokodelstvo.

Cerkveno predstojništvo.

Hiša v Ljutomeru.

G. Hüttner proda svojo hišo štev. 117 v Ljutomeru iz proste roke. Več pové lastnica sama.

Adresa: J. Hüttner, Schillerstrasse, Nr. 7. II. Stock, Graz.

1—3

Oljnatih firnežev in barv

lakov, trpentinovca, raznovrstnih barvil, zlato v listkih, srebro v listkih in novih čopičev ima na izbiro in prodaj v Mariboru

H. Billerbeck,

1—3

v gosposkej ulici pri psovi.

Oznanilo.

Mal vinograd Jožefa in Karoline Lovec, malo uro od železniške postaje Poličanske v Zbelovski gorci (od nekdanj sloveče vino Planckensteiner) blizu 2 orala, z žlahtnim trsovjem zasajen se proda. Sadunosnika je 800 oralov s košnjo. Hram je lesen, preša nova. Tudi se doproda 12 oralov Gore, pod prosto roko, oboje vkup ali posebej, vkup za 1400 fl. Pogoji so lahki, plačuje se lahko v obrokih, nekaj pa vknjiženega ostane. Oglašajo se naj kupci do 15. junija t. l. pri Franji Mohl na Zbelovem v Dravinjski dolini, v Konjiškem okraji, pošta Heil. Geist, Loče.

1—3

2—2 Učenec za trgovstvo.

Deček z dobrimi šolskimi spričevali se v moji prodajalnici mešanega blaga takoj vzame za učenca.

J. Wagner,

tergovec v Šmariji (Erlachstein).

Franč Veršec,

c. k. notar v Sevnici

je odprl svojo kancelijo.

2-2

Knjigovezar v Slov. Bistrici.

Uljudno podpisani dajem slavnemu občestvu na znanje, da sem s 1. majem t. l. v Slov. Bistrici v šolskej ulici pričel

knjigovezarstvo.

Prizadeval si bodem vsem naročilom dobro ustrezati.

Ob enem naznanjam, da so pri meni dobiti razne šolske knjige, risanke itd. dalje razni molitveniki, pobožne podobe, moleki in naposled tiskovine za cerkvene in občinske urade, nemške in slovenske.

J. Bastijančič,

knjigovezar.

2—3